

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt VII. Scripturæ sacræ testimoniis Vnio fruitiva ostenditur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

tem gradus, veluti excelsior primo, supernaturalem & illi ministravam viam concerit.

Tertius vero Unionis fruitivæ gradus tunc contingit, quod supra rerum sensibilium five intelligibilium species sive imagines, simplici intellegere oculo DEUM ipsum, supra omne id quod intelligi & concipi potest, per omnium ablationem in edientes divinam caliginem (ut S. Dionysius loquitur) intuemur, eique intimè & immēdia ē animur, ac divinam ejus presentiam vitali sensatione percipimus, in eumque per amorem fruitivam transfundimur: qui gradus omnium aliorum supremus ad supernaturalem viam, quam Unitavam appellamus, et ē spectat.

Primus igitur gradus in prima animæ regione, secundus in media, tertius vero in suprema perficitur; ac hi tres gradus, quos diximus tribus hierarchiis, five triplici animæ cœlo, secundum potentiarum divisionem (de qua nos in Tractatu de Contemplatione supernaturali plenè locutum sumus) correspondent.

Hac denique ecstata Unio & fruitiva, secundum hunc triplicem gradum considerata, partim ad Incipientes, partim ad Proficientes, partim etiam ea, q. a. perfecta est & suprema, & que verè Unio fruitiva dicitur, ad Perfectos ac heroicis viris spectat, quod Magistri spirituales memoriae sedulò deberent mandare: nam hujus doctrina ignorantiā multos errasse vidimus, existimantes quemlibet menitus excellsum rem esse magni momenti, & heroicæ virtutis manifestissimum indicium, ac arctissimam & immediatam esse cum DEO f. u. i. v. unionem, cùm non raro non tam ab objecti nobilitate, quā à potentiae contemplantis debilitate oriatur. Imò, etiam si DEO ipso inspirante divinitus caufetur, non tamen nobilitati & perfectioni modo temper à DEO efficitur: nam DEUS auctor gratia & donorum supernaturalium, in suis operationibus ordinariè, ad instar naturæ, à minùs perfecto gradu ad perfectionem ascendit.

Hac igitur Unio fruitiva, quæ in hoc supremo Perfectorum statu percipitur, dupliciter contingit. Quædam tantum in affectu, sicut contingit etiam in aliis duobus Purgationis & Illuminationis itaib[us] (ut superius hoc capite annotavimus) licet in hoc tertio ex majori amoris, fruitivæ & lucis plenitudine, quām in aliis inferioribus statibus caufetur. Alia vero, que propriæ mystica & fruitiva nuncupatur, que verè non affectu tantum, sed in effectu animam immediate DEO ipsi, a cano vinculo connectit, propriæ ad hunc tertium statum spectat.

Differunt vero quædam plurimum his duo Unionis ecstatae gradus: nam in primo, anima per ardorissimum ac fruitivum amorem DEO inheret, ac in ipsum deliciissimum transformatur, non tamen DEO immed. a. ē unitur, nec ejus amplexum, desolcationem, five Desiccam præsentiam percipi; experitur enim aliquando miram dulcedinem suavitatis, a. dentissimum amore, & splendorem DEI, five radios divini Solis in essentia animæ commorantis, non tamen ipsum solem, nec illum ferventissimi caloris, fæcunditatis, lucis & splendoris obsecrum fontem attingit; ideoque adhuc optat DEUM præsentem sentire, ac in nudis ejus brachis recipere. Quare alterius Unionis & præclarior gradus ille dicitur, cùm DEUS mentis ad ejus arctissimam unionem anhelanti sole immediate communicari, infundit, illabitur, ac manife-

stat, eamque ad se elevat, intra se rapit, desolcat, amplectitur, ac se intundit, gustandum, fuendit, offert, ac liberaliter exhibet. Quare hec Unio, in qua DEUS animæ ostendit se & manifestat, est in media: a arte experimentalis cognitio DEI per unitivum amplexum amoris, doni ei felicitatis. Supremus affectivæ apex per amorem unitur ardentissimum. Hac est unio omnium felicissima, quæ ab omnibus aliis in eo ponitissimum differit, quod illa mente in DEO tantum per affectu coniungant, hæc vero ipsi DEO in affectu & in effectu reali, & immediate voluntatis coniunctione animam connectit, de qua laius infra, Deo proprio, dicemus: prius tamen Unionis ecstata & fruitivæ dignitatem tam ex Scriptura facit, quam Patrum sententiis stabilissemus.

C A P V T VII.

*Scriptura sacra testimonii Unio
fruitiva ostenditur.*

LINGUA amoris non amanti barbara est, ut pulchritudine Bernardus Serm. 79. in Cant. predicatorum: nec enim animalis homo percipere eaque DEI sunt potest: cuius rei eam rationem reddidit S. Augustinus, quia in homine carnali, regula intelligentiæ est confusa cernendi. Quare his, qui DEI fructum nequit nequam prælibant, ac divinorum affectionum expertes sunt, non mirum videri debet, si ea quæ arcana sunt ac recondita, nequeant percipere. Quare non defuere etiam hoc sæculo prottervi Theologi, qui existimarent hanc, quam nos ecstataam & fruitivam Unionem nuncupamus, rem esse à Mysticis Doctoribus ad inventam, non tamen ex Evangelio aliis Scriptura locis, five Patrio doctrina posse probari: unde hi, qui Theologorum nomine inaniter glotnantur, Mythorum doctrinam in hac parte, tamquam vanam ac ineptam, seu porciphantasticam, irridere solent; cùm tamen sint Scripturae sacre oracula non pæca. Patrumque testimonia quæamplissima, quæ Unionem hanc aperte verbis confirmant, ut plenius ex dicendis infra constabit.

Sed antequam ad Scriptura testimonia accedamus, illud in primis præmittendum duxi, Scripturam sacram non semper eisdem verbis, quibus terrenos Unionem nuncupamus, appellare solete, sed & veris pluribus aliis, & quipollentibus: amen, quorum aliquam liqua unionem ipsam, scilicet strictissimam animæ beatitudinem DEO per amorem cum ingenii suavitate nomen connexionem five arcantem vinculum, alia inrete, anima dilebilem dulcedinem, alia mirabilem splendorem, cum Deo ali demum nunc effectus, nunc proprietates ac subiectus circumstantias alias clarissimè denotant, ut jam cantat, jam, antequam ad ulteriora progrediatur, ex variis epithetiis in Sacra pagina huic Unioni attributis, five figuris tam veteris quam novi Testamenti non oblitus constabit.

Infinita propria sunt, eaque præclara, quæ in Scriptis literis sub variis nominibus de hac singulari Unione prædicantur: quorum aliqua Gerlon Tom. 2. Serm. de Spiritu sancto, consideratione 2. his verbis refert: *Hec est pax, inquit, quæ exuperat omnem sensum, pax quam mundus dare non potest.* Et infra: *Solus Spiritus Dominus est, qui replet in bonis desiderium nostrum, qui adipe frumenti satiat nos, qui dat manna absconditum, quo Propheta pastus eruditus.* *Quam magna multitudo dñe cœmis tuae, Domine.* Theolog.

Tom. 7. ne, quam abscondisti timentibus te? Hic est calculus filiorum DEI, habens nomen scriptum, quod nemo novit, nisi qui accipit. Hic in divinam cælestem instar Moysi vocatur spiritus: hic in sibilo auræ tenuis sentitur Dominus, hic in thalamo dormit & requiescit. Salomon pacificus, & Benjamin adolescentulus in mentis exercitu. Hic gustatur savus mellis, savus proper illuminationem intellectus, mel proper dulorationem affectus. Hic Moyses mysticus ducit gregem virium suarum in interiora deserti. Hic sedet solitarius, & levat se supra se, ubi Dominus loquitur ad eum. Hic dicit Petrus, Bonum est nos hic esse, & Philippus, Sufficit; & Maria Magdalena, Vidi Dominum, & hec dixit mihi. Hic introductus anna in cellam vinariam, ubi bibit ebriam sobrietatem spiritus, ubi suspirabunda epithalamianum canens verba dimisit. Dilectus meus mibi, ait, & ego illi: ego dormio, & cor meum vigilat. Hic obtestatur dicitur de dilecta: Adiuro vos filia Ierusalem, ne susciretis, vel evigilate faciatu dilectam donec ipsa velit.

Idem Tom. 3. tract. 9. super Magnificat, pulchra alia quam hujus aëtissima mensis cum DEO fructuæ conjunctionis epitheta sive nomina in unum coegerunt. Dicitur, inquit, mansio DEI in homine, & homini in DEO. Dicitur vivificatio & habitatio vita eterna saltem in radice, ut hic, Vivet in aeternum, quia suam gratiam habet. Dicit autem Apostolus, quod gratia DEI est vita eterna. Dicitur & osculum oris sponsi, quod petit sponsa. Dicitur lac, & vinum, & unguenta, & oleum effusum. Dicitur introductio in cellariam, & coniunctio dilectorum inter ubera sponsa tamquam fasciculus myrræ. Dicitur sua decor, sua quies in lectio florido. Hoc est donum perfectum de sursum descendens, non ascensus de deorum. Hac est sapientia divinitus inspirata, cum suis laudibus universis. Hoc divinum silentium, hoc sibilis auræ tenuis, hoc suffusum verbi abscondit, hoc vox quasi auræ tenuis, amo & tontrui magni; & ut ad unum colligamus immatura, quidquid sonat mansuetum, vel habitacionem, vel imbecilem, vel unitatem unius corporis & unius spiritus, anima cum DEO, sponsa cum sponso, unus cum uno. Haecen illus.

Oportet jam ut specia im ex aliis Scripturæ locis hanc unitatem animæ cum DEO ded. cap. 2. Primò, Gen. 2. illis verbis, innisit Dominus sponorem in Adam, non obscurè significatur: nam, ut dicit Interpretes adverbium, p. o. sponore Hebreæ est Thardemab, id est, innisit gravem & profundum somnum: unde patet, non tantum somnum hinc, sed etiam similis cum somno raptum sive ecclastismentis ad divinam intuendum intelligi. Imò iuri qui putent, Adamum in hac ecclasi DEI essentiam vidisse, in quam sententiam aperte inclinat Richardus in 2. dist. 23. art. 2. q. 1. Sed qui quid sit de hac re, illud videatur apud Patres certum, Adam in hac ecclasi accepisse à DEO scientiam infusam omnium rerum, ac pari modo sibi infusam fuisse finem & cognitionem rerum supernaturalium altissimam, & denique sumnum contemplacionis DEI & Angelorum gradum fuisse adeptum, ut ex S. Augustino & Gregorio Pererius docet ibidem.

Secondò, Exodii 33. cap. illis verbis, quibus Moyles humiliiter peccat à DEO, Ostende mihi faciem tuam, hujus Unionis, de qua loquimur, præcipue fieri mentionem, ex ipso contextu aperte colligitur. Nam in primis loco illorum verborum, Ostende mihi faciem tuam, Septuaginta vertunt, Ostende mihi te ipsum manifeste, aut cognoscibiliter: non quia Moyles his verbis claram DEI visionem vei sententia divinæ intuitum postulare videatur, sed po-

Thom, à Iesu Oper. Tom. II.

Bb 2

ani-

tius clatiorem DEI visionem, quam in via delege ordinaria DEUS vias oribus solet concedere, ut recte advertit D. Thomas 1. 2. q. 98. art. 3. ad 2. ubi explicat hunc scilicet cum de contemplatione altissima, quæ est infra divinæ essentiae visionem, quæ numquam sine atq[ue] illissima amoris divini unione reperitur, quo etiam sensu idem D. Thomas 1. p. 9. 12. art. 11. ad 1. exponit illam visionem Jacob Gen. 32. Vidi Dominum facie ad faciem, &c. Videntur quoque S. Gregorius in illa verba Job 33. Vides faciem ejus in jubilo, quæ in eodem tempore sensu ab illo declaratur lib. 24. Moral. cap. 7.

Tertio, Verbis adeò illi tribus haec animæ ex DEI Unione & deponsatione felicitas proveniens ab Iisai multis in locis aperte describitur, ut vix clariora testimonia ex universa Scriptura demonstrari possint enim cap. 3. 5. spiritu propheticō futuram Messie tempore ingenientem bonoru spiritualium ubertatem eo verborum ornata ac sententiarum gravitate depinxit, ut nihil excoquart videatur posse sublimius. Primum enim Ecclesiæ quasi deferat, & tempore Legis veteris arenem, habituram esse affluit tempore gratie speciem illam, quam habuerunt montes, pulchritudinis atque ubertas nomine in Scriptu a sacra laudatis: deinde, illo tempore spe futura libertatis, langues & abjectos animos confirmandos ac robo ad do fœdem, dum Evangelici emporis statum ac spirituum incrementum, ad finem usque capititis miticè describit. Quare non abs te eis, universi Iisaiæ caput hui tractationi inserere.

Latabitur deserta & invia, & exultabit solitudo, & florebunt quasi lilium. Germinans germinabit, & exultabit latranda & laudans: gloria Libani data est ei: decor Carmeli, & Saron, ipsi videbunt gloriam Domini, & decorum Dei nostri. Confortate manus disolutas, & genua debilia roborate. Dicite psallamus: Confortamini, & nolite timere: ecce DEVS vester ultionem adducet retribuzione: DEVS ipse veniet, & salvabit vos. Tunc aperientur oculi eorum, & aures surdorum patent. Tunc saliet, sicut cervus, claudus, & aperta erit lingua muorum: quia scissæ sunt in deserto aqua, & torrentes in solitudine. Et quæ erat arida, erit in flagrum, & sitiens in fontes aquarum. In cubilibus, in quibus prius dracones habitabant, orientur viror calami & juncii. Et erit ibi semita & via, & via sancta vocabitur: non transfluit per eam pollutus, & hec erit voies directæ via, ita ut stulti non errant per eam: non erit ibi leu, & mala bestia non ascendat per eam, nec inveneretur ibi: & ambulabunt qui liberati fuerint. Et redempti à Domino convertentur, & venient in Sion cum laude: & laetitia sempiterna super capita eorum: gaudium & latitiam obtinebunt, & fugiet dolor, & gemitus.

Expendenda sunt illa verba: Exultabit solitudo, & florebunt quasi lilium, gloria Libani data est ei, decor Carmeli, & Saron, ipsi videbunt gloriam Domini, & decorum Dei nostri, &c. verè enim his verbis allusione viderit Italias ad illud Psal. 62. In terra deserta, & invia, & in aquosa, sic in sancto apparuit tibi. Quasi dicat: Animam, quæ prius erat deserta, arida, atque infrustra, convertendam in locum irriguum & amoenum; cuius speciem & decorum in omnibus Libani & Carmeli ideo comparat, quia illi montes speciosissimi ac fecundissimi, atque delicii pleni in Terra promissionis habebantur. Proximè illis verbis, ipsi videbunt gloriam Domini, & decorum Dei nostri, quid aliud aptius classiū potest significari, quam illapius ille, sive manifestatio DEI in menibus defactis, q. a. DEUS.

animam amplectitur ac osculatur, ac se tangendo ac osculandum præbet, quaque vicissim anima amplectitur ipsum DEUM: hanc enim esse propriissimè Unionem ecstematicam & fructuam, superius attigimus.

Deinde verba illa silentio non sunt prætermitenda, Tunc aperientur oculi & eorum, ulque ad finem, Gaudium, inquam, & exultationem obtinebunt. Quibus quid aliud à Prophetâ significari putas, nisi abundantiam gratiarum & donorū, que illis verbis, Scisse sunt in deserto aquæ, & torrentes in solitudine; & qua erat arida, erit in stagnum, & sitiens in fontes aquarum, denotatur apertè: non enim putet vel fons aquarum, sed & torrentis copia describitur. Demum quid putas per cervorum saltum, & lingua mutuorum aperiotionem, &c., aliaque similia, nisi varios effectus hujus divinae cum DEO conjunctionis denotari?

Idem quoque Isaías cap. 58. si attendet & profundè consideretur, non obcurè fane hujus DEI cù anima per amorem vinculi tenacissimi effectus docuit, dicens: Et requiem tibi dabit Dominus semper, & impletib[us] splendoribus animam tuam, & eris quasi hortus irrigatus, & sicut fons aquarum, cuius non deficiunt aquæ. Et post pauca: Tunc delectaberis super domino, & suffollam te super altitudines terra, & cibabo te hereditate Iacob patris tui. Hæc Isaías. Qui bu expressè verbis requiem sive delectationem mirabilem, quam anima percipiet in hoc osculo pacis, lucem & splendorem, quo mens à tenebris eruta illuminatur, ac felicitatem insignem qua in hoc statu fruenter, aperiè declarat: quod similitudine horti irrigui ostendit. Magna fand est hortorum amoenitas ac jucunditas: quare DEUS animæ à tenebris liberatae felicitatem cum irriguo horto comparat, cui jugis aqua deesse non solet. Est autem hæc comparatio Scripturæ familiaris, Psal. 1. de justo: Erit sicut lignum, quod plantatum est se, ut decursus aquarum. & Jerem. 31. Eritque anima eorum quasi hortus irriguis.

Obserua interim, qualia DEUS bona virtus perfectis promittat; qualia inquit habere solet hortus, qui in pingui solo collocatus est, & cui aqua perennis namquam deficit.

Denum iterum suavitatem ac delectationem, quam mens in hoc statu degustat, illis verbis exponit: Tunc delectaberis super Domino, & ultra adit, & suffollam te super altitudines terra. Ubi illud verbum altitudo non tam propriè quam figuratè pro terra bonitate sumitur, cui tanta inest ubertas, ut manare dicatur laeti & melle. Explicat autem deinde tatis apertè, quænam si illa terra bona sit seu aliquid metaphorica, dum subdit: Et cibabo te hereditate Iacob, nempe Terra promissio[n]is, sive summa jucunditatis & delectationis, quam spiritualiter DEUS animæ sibi unitæ promittit.

De hac altitudine terra optime Gregor. lib. 31. moral. cap. 34. Hoc namque esse speciale specimen electorum solet, quod sic scilicet presentis vita eternaria, ut per spiritu certitudinem noverint jam se ad altam pervenisse: quatenus cuncta que præterfluent, sub se esse videant: atque omne quod in hoc mundo eminet, amore eternitatis calcent. Hoc est enim, quod sequenti se anima per Prophetam Dominum dicit: Suffollam te super altitudines terra. Quasi quædam namque inferiora terra sunt, damna, contumelia, egestas, afflictio, que ipsi quoque amatores seculi, dum per latæ viae planitiam ambulant, vitando calcare non cessant. Altitudines autem terræ sunt, lucra rerum, blandimenta sub uitiorum, diritiarum abundantia, honor, &

sablitas dignatum; que qui per ima adhuc desideria incedit, eo ipso alta estimat, quo magnificat: at si semel cor in caelos ibis figuratur, mox quam abjecta sint cernitur, que alii a videbantur. Hæc Gregorius.

Constat igitur ex dictis, qua ratione hæc tam grandia ac tam illustria, qua à DEO per Isaiam promissa sunt, non ad quemlibet iustum, sed ad eos qui præclaris virtutibus prædicti sunt, ac qui à terra rerum supernarum intuitione ac amore longissime distant.

Quacumq[ue] Ex libro Cant. expressiùs quam alio de hæc animæ cum DEO sponsatio, conjunctio, sive amplexus colligitur. Quis enim hunc librum, si attendet perspexerit, totum in DEI & sponsi ejus animæ divinis enumerandis amoribus ac sponsatione immorari non videat? Propter ea compotus est ille Canticorum liber scilicet, ut fuitiva & mutuam amoris exercitia sub typu nuptiarum exprimerentur. Quid enim aliud osculum, quod anxiè petit sponsa, quid vinum, quid cella vinaria, quid ubera, unguentum, oleum effusum significat, nisi felicem istam unionem per castos amores inter sponsum DEUM & animam sponsi? quid praetererat innuit illud vulnus, languore ille & liquefactio, quibus sponsa affecta, aliquando liquefieri non raro in hoc libro introduci urit? Falcite me, inquit floribus, stipate me malis, quia amore languor: quia vulnerata charitate ego sum. Demum polt tot fulpita & languores, animiq[ue] defecitionem, quid sibi vult lava sponsi sub capite sponsi, & dextera illius amplexans, nisi quod jam fructum gutturi suo suavissimum, quem anteà quererebat, perceperit, ac tota in rotum lapla & collapta tota, complexu suavissimo, seruissimo, & calto in sponsi si- au compotis quiescat?

Quia vero esset prolixum opus, singula quæ ex Canticorum libro proposuimus, Patrum testimonios corroborare; ideo primam tantum sponsationem exponam. Osculetur me, inquit, osculum oris sui. Per quæ verba Gregorius Nylenus piam animam DEI fruitionem, quæ unione fit charitatis, efflagitare docet. A qua sententia non discenti Augustinus lib. de Amicitia, cap. 6. Tom. 4. Sanctus vero Gregorius Papa in cap. 1. Cant. Spiritus sancti præsentiam sive manifestationem, osculo ab sponsa perito denotari afferit: cuius intentio subscrifit D. Bernardus, qui Serm. 3. 4. & 9. distinxit triplex osculum; primum pedis, secundum manus, tertium vero ois. Quod tunc continet, inquit Bernardus, cum jam consumpio lucu patientie, jam acceptis virtutum donis, mens celesti desiderio inspirata, ad secreta interiora cubiculari gaudia impatiens amoris introduci desiderat, ut prouida congruentissime tertium petens, inquit, Osculetur me osculum oris sui: id est, Vnum quod mihi restat efflagito, ut perfectè per Spiritus sancti infusionem cum meo unius dñe. Vide eundem Bernadum Serm. 8. in Cant. ibi: Nec enim exiguum aurile putat osculari ab osculo, quod non est aliud nisi insundi Spiritum sanctum.

Eunfræ: Petit osculum id est, Spiritum sanctum invocat, per quem accipiat simul & scientia gustum, & gracie conditum est quippe Spiritus sapientia & intellectus, qui inßar apis etiam portantis & mel habet omnino, & unde accendat lumen scientie, & unde infundat saporem gratiae. Hæc ille, Quibus perit verbis anima divino amore vulnerata, non tam gratiam & amicitiam sponsi, quam ipsius sponsi gratie & charitatis auctoris præsentiam & osculum petit.

Quin.

Quintū, Hujus quoque altissimæ cum DEO Unionis S. Joannes Evangelista cap. 14. meminit, dicens: *Qui habet mandata mea, & servat ea, ille est qui diligit me. Qui autem diligit me, diligetur a patre meo; & ego diligam eum, & manifestabo ei meipsum.* Quæ verba S. Cyrius lib. 10. cap. 1. de perfecta manifestatione DEI intelligi, quæ fit viris qui in sanctitate provecti sunt, quibus DEUS multò magis se manifestat, ac ad cognoscendum se præbet: quod intelligere oportet, ut bene adnotavit Tole-
tus ibi, non de cognitione speculativa, quæ etiam in peccatore potest esse major quam in viro per-
fecto; sed practica & experimentalis, qua DEUS hic agnoscitur per notitiam unitivam & experi-
mentalem, ut infra plenius declarabimus.

Sextū, S. Apostolus Paulus non semel in Epistola hanc eccliam unionem confitetur. Epistola enim 2. ad Corinth. cap. 5. sic scribit: *Sive mente exce-
dimus DEO; sive corpore sumus vobis: charitas enim
Christi inger nos, &c.* In que verba Theophylactus. Insanibat, inquit, itaque Paulus anatorum qua-
dam insania DEV M amans, ac anatorum instar illi vi-
rens, nempe ad amatum extra seipsum raptus, ac ro-
tus in DEV M translatus, nec tuam ipsius vitam vi-
vens, sed illum quem amat. Quare S. Augustinus, Beda, & Anselmus, hunc locum accipiunt de ec-
clasi & rapiō Pauli. Quid est, inquit Augustinus a-
pud Bedam, *Mente excedimus DEO, ut illa rideamus
qua non licet homini loqui!* Idem quoque Augu-
stinus in Ptol. 1. 13. *Quid est, Mente excedimus DEO?*
*Exceſsimus omnia ista carnalia, & quod vidimus, effa-
ri non possumus.* Mente enim tunc gaſtaur, quod
lingua exprimi nequit.

Septimū, idem Apostolus 2. ad Corinth. c. 12. docet. Scio, inquit, bonum raptum usque ad tertium celum. Et infra dici: quod raptus sit in paradiso, & audiret arcana verba, quæ non licet homini loqui. Et licet hunc locum Pauli multi ex Patribus intelligent de raptu Pauli ad visionem divinæ ef-
fentie, cui sententia adhaerens S. Augustinus, S. Thomas, & plures alii; contrariam tamen opinio-
nem quamplurimi etiam ex Patribus probabilio-
rem judicarunt, inter quo fuit Hieronymus, Gre-
gorius, Cyrius, Chylostomus, ac passim alii
tam Patres, quam scholastici Doctores, quorum
meminit Molina 1. p. q. 12. art. 11. disp. 2. Hi omnes in hoc raptu tam ad tertium celum quam
ad paradiuum, intelligent Apostolum non tan-
tum intellectu raptum, ac aliud si vidisse mysteria,
sed & voluntate ineffabilem inde voluptam
hauſiles; hanc enim significare docent illam vo-
cem paradiuum.

CAP V T VIII.

*Ex missione spiritus sancti in Apostolorum
corda, hac anima cum ipso spiritu san-
cto ineffabilis coniunctio con-
firmatur.*

TAM ex missione spiritus sancti, quam ex ejus mirabilis susceptione in die soleanni Pentecoste celebrata, hac ineffabilis spiritus sancti cum anima desponsatio, sive illapsus & manifestatio dilucide satis convincitur. Refertur enim Act. 2. spiritus sancti adventus in Apostolorum corda, antea in Evangelio à Christo domino promilli, illis verbis. *Et repleti sunt omnes spiritu sancto.* Quæ verba, quia profundi & exactiori lensu à nobis

Thom. à Iesu Oper. Tom. II.

sunt exponenda, & forsitan planiori & probabilitati, breviter aliqua erunt observanda.

Primum sit, ante hunc adventum spiritus sancti Apolos ac discipulos Domini spiritu sancto non caruisse, ut notant Patres, præcipue Cyrilus Jerosolymitanus Catechesi 17. Leo Serm. 3. de Pen-
tecoste, S. Thomas, & complures alii: sed in hoc
adventu docent, Apolos eum majori copia &
abundantia suscepisse, & novos effectus ejusdem
spiritus sancti majori cum plenitudine degustasse,
& ob eam solùm causam spiritu sancto repletos
proptissime dic facientur.

In quo vero ista plenitudo spiritus sancti con-
sistat, non omnes eodem modo exponunt. Richar-
dus de S. Victore in Sermone de Missione spiritus
sancti, acutè distinguit inter spiritus sancti infusionem,
diffusionem, & effusione. Infusio, inquit,
est, etiam minus infusio, quam vas capere possit. Dis-
fusio, quando eosque profundius, donec nulla eius
pars vacua relinquitur. Effusio, quando quod infusum
est supererexit, ita ut alius quoque prostr. Subdit præ-
terea, spiritu sancto vel gratia plenum dei, qui
talem tantam accepit, ad qualem quantumve
habitudinis sue capacitate idoneus est: sicut val-
colum plenum dicimus, quando rarus capit,
quamcum capere potest; & plenus fons est, ple-
num flumen, plenius rivuli.

A ii vero Patres, agentes de spiritu sancto da-
to in Pentecoste Apololis, non immensè intelli-
gunt: illa die spiritum sanctum datum fuisse Apo-
tolis, non solum per donorum sive charismatum
communicationem, sed per suam præficiam, &
essentiam, ac subtilitatem de novo Apostolorum
membris adveniens. Ita S. Gregorius Nazianze-
nus Orat. 44. de Pentecoste, postquam dixit spiritum
sanctum datum discipulis, & ante passionem,
& post resurrectionem, & tandem in Pen-
tecoste inquit: Verum obscurius primum in eis efficax
erat, secundo, expeditus; nunc vero plenus, ut pote,
qui non iam actu (id est, effectu) presentis sit ut prius,
sed effusio (ut sic loquar) adgit simulque versetur.
Hac Gregorius.

S. Augustinus clariss & expressiss hanc spiritus sancti præficiam serm. 185. de Tempore, confi-
tetur. Ergo spiritus sanctus, ait, in hac die ad prepara-
randa Apostolorum suorum corda, velut imber sanctifi-
cationis illapsus est, non iam visitator subitus, sed
perpetuus consolator, & cohabitator eternus: nam scie-
re de semetipso Matr. 28. Apostoli sui dixerat: Ecce
ego vobis sum omnibus diebus usque ad consum-
mationem facili, ita etiam de spiritu sancto: Paracliti-
tum, inquit, dabit vobis pater, qui vobisum sit in a-
ternum. Adgit ergo in hac die fideliens suis, non iam
per gratiam iustificationis, sed per ipsam presentiam
majestatis, atque ille, sive in Scripturis, sive in con-
fuetudine plenus creaturæ dicitur.

Hæc tamen Patrum sententia aliquibus, qui
eorum sensum intimè non penetrarunt, nimis
dura, immo & falsa visa est, cum tamen sit omnino
veritatis contra, aliisque aliorum sententiis pro-
babilius & certior. Ea enim fuit mens D. Augustini, Gregorii, aliorumq; Patrum, ut existimarent
spiritus sancti adventum in discipulos factum
fuisse, non tantum per missionem donorum, sed per
ipsius spiritus sancti infusionem, illapsum,

Legend.
Committ.
Balbas.
a S. Ca-
rthus, in
lib. Cä-
stelli ani-
ma man-
sion. 5.

cap. 1.
Splendore
4. reflex.
2. & noſt.
Joseph à
Jefu.
Maria
Tom. 2.
Ascens. 4.
nimae ad
Deum
lib. 2.
cap. 17.